

Adviescollege
toetsing regeldruk

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media
De heer drs. A. Slob
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Onze referentie MvH/RvZ/MR/bs/ATR1028/2020-U046

Uw referentie

Datum 2 april 2020
Betreft Wetsvoorstel doorstroomtoetsen primair onderwijs

Geachte heer Slob,

Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) heeft op 22 februari 2020 het 'Voorstel van Wet tot wijziging van onder andere de Wet op het primair onderwijs, de Wet primair onderwijs BES, de Wet op de expertisecentra, de Wet voortgezet onderwijs 20xx en de Wet College voor toetsen en examens, in verband met enkele aanpassingen op het gebied van de doorstroom van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs en wijziging van de stelselinrichting van doorstroomtoetsen in het basisonderwijs' ontvangen. Dit wetsvoorstel is in internetconsultatie geweest van 22 februari tot 22 maart 2020. Het streven is dat de wijzigingen in werking treden per 1 augustus 2022 (schooljaar 2022-2023).

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

Op 1 augustus 2014 is de regelgeving rondom de eindtoets in het reguliere basisonderwijs gewijzigd. Vanaf de invoering hiervan zijn scholen verplicht om een leerlingvolgsysteem (LVS) te gebruiken waarmee de kennis en vaardigheden van de leerlingen gestructureerd worden bijgehouden, in ieder geval op het terrein van de Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Ook zijn zij verplicht om bij hun leerlingen in groep acht een eindtoets af te nemen. De betreffende regelgeving is in het voorjaar van 2019 geëvalueerd. Dit heeft geleid tot voorstellen die in het nu voorliggende wetsvoorstel zijn uitgewerkt. Het wetsvoorstel heeft volgens de toelichting "twee "hoofddoelen", te weten (1) het verbeteren van de kansengelijkheid in de overgang van het primair onderwijs (po) naar het voortgezet onderwijs (vo), en (2) het creëren van een "heldere stelselinrichting" door de eindtoets in de toekomst alleen door marktpartijen aan te laten bieden en niet meer door de overheid.

Voorgestelde wijzigingen

Het voorliggende wetsvoorstel handhaaft de huidige volgorde van (eerst) het schooladvies en (daarna) de eindtoets. De naam van de eindtoets wijzigt in 'doorstroomtoets' met de bedoeling dat op termijn de doorstroomtoets een plek inneemt als één van de toetsen in het LVS. Er wordt één landelijk moment vastgelegd waarop alle leerlingen zich aanmelden voor het vo, zodat leerlingen met een naar boven bijgesteld advies even veel kans maken op een plek op de school en het niveau van hun keuze. Voor alle leerlingen en ouders wordt de procedure rondom het opstellen van het schooladvies inzichtelijk doordat scholen verplicht worden deze in de schoolgids op te nemen.

Vanaf de invoering van de 'Wet centrale eindtoets en leerling- en onderwijsvolgsysteem primair onderwijs' zijn scholen verplicht om een leerlingvolgsysteem (LVS) te gebruiken en bij hun leerlingen in groep acht een eindtoets af te nemen. Daarbij is er voor gekozen ook andere toetsen dan de Centrale Eindtoets van de overheid toe te laten. Volgens de toelichting bij het voorliggende voorstel zorgt de huidige "hybride inrichting" van het stelsel voor onduidelijkheid voor de scholen. Het voorstel moet er voor zorgen dat voor alle toetsen zoveel mogelijk gelijke eisen, procedures en financieringsstromen gelden en de overheid een duidelijke rol heeft.

Vijf marktpartijen voldoen op dit moment aan de door de overheid gestelde kwaliteitseisen. Volgens de toelichting vervalt daardoor de noodzaak om als overheid zelf een eindtoets aan te bieden. De Centrale Eindtoets wordt daarom afgeschaft. De overheid zal alleen een calamiteitenversie van de Centrale Eindtoets beschikbaar stellen voor het geval er een landelijke calamiteit is. Het College voor toetsen en examens (CvTE) blijft als onafhankelijk orgaan de kwaliteit van de eindtoetsen bewaken. Stichting Cito krijgt de taak om de toetsaanbieders op onderwijskundig en psychometrisch gebied te ondersteunen, onafhankelijk van het CvTE.

Het college constateert dat nut en noodzaak zijn onderbouwd. Het heeft op dit punt geen aanvullende opmerkingen of adviespunten.

2. *Minder belastende alternatieven*

Uit de internetconsultatie is onder andere de suggestie gekomen om één adviesmoment te realiseren, waarin het schooladvies en de uitkomst van de eindtoets zijn meegenomen. Dit scheelt mogelijk veel tijd en het betekent dat adviezen achteraf niet meer bijgesteld hoeven te worden. Het wetsvoorstel kiest hier echter niet voor. Volgens de toelichting zijn er voor de leerling, ouders en scholen veel nadelen verbonden aan het niet bekend maken van het schooladvies voor de eindtoetsafname. Voor leerlingen is de toets dan niet meer een extra kans waarvoor in groep 8 nog hard gewerkt kan worden. En het gezamenlijke proces van school, leerling en ouders om een leerling op de best passende plek in het vo te krijgen, is niet meer mogelijk als het schooladvies pas op een later moment wordt gedeeld.

Volgens de toelichting bij het voorstel is het ook op stelselniveau cruciaal dat het schooladvies wordt geregistreerd voorafgaand aan de eindtoets. Het schooladvies wordt mede gebruikt om de normering van de eindtoetsen te bepalen en te controleren. Als dit niet meer mogelijk is, kan dat ongewenste gevolgen hebben voor de (vergelijkbaarheid van) de normering van de eindtoetsen. Dit kan ten koste gaan van een goede kwaliteitsbewaking. Volgens de toelichting is het tot slot geen optie om het schooladvies wel te registreren, maar ouders en leerlingen daarover niet te informeren. Het advies is immers

een persoonsgegeven van een kind, en zodra dat geregistreerd staat, hebben ouders inzage conform de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

Het college constateert dat, uitgaande van een schooladvies en een eindtoets, en in deze volgorde, een mogelijk minder belastend alternatief is gewogen en niet is gekozen. Het heeft geen aanvullende opmerkingen of adviespunten.

3. Werkbaarheid

Eén van de maatregelen voor de scholen is dat er één landelijk moment wordt vastgelegd waarop alle leerlingen zich aanmelden voor het vo. Aangezien de VO-raad stelde dat 1 mei niet werkbaar is maar 1 april eventueel wel, heeft het ministerie een impactanalyse uit laten voeren.¹ Op basis van die analyse is gekozen voor wijziging van de planning van advisering en toetsing in groep 8 van het po en het moment van aanmelding voor het vo. Een punt van aandacht is volgens het college de kwetsbaarheid van de (verplichte) aanmelding op één en dezelfde dag. Vanuit het oogpunt van werkbaarheid is het raadzaam om de aanmeldingen te spreiden in de tijd door verruiming van de termijn in de periode voorafgaand aan 1 april.

3.1 Het college adviseert enige spreiding te realiseren door verruiming van de termijn voor de aanmeldingen voor het vo.

Om een einde te maken aan het "hybride stelsel" waarin door de overheid en door private partijen een eindtoets voor het po wordt aangeboden, wordt het stelsel zodanig gewijzigd dat de eindtoetsen alleen nog worden aangeboden door private aanbieders. De toelichting vermeldt dat bijna de helft van alle scholen al gebruik maakt van een toets van een private aanbieder. De andere helft benut dus nog de Centrale Eindtoets. Uit de toelichting blijkt niet wat het overstappen op een andere eindtoets voor deze scholen betekent (bijvoorbeeld voor de bedrijfsvoering, de communicatie en mogelijk voor het LVS).

3.2 Het college adviseert toe te lichten wat de eventuele impact is voor scholen in het geval zij moeten overstappen op een andere eindtoets.

Het voorstel stelt dat de overheid bij een landelijke calamiteit een calamiteitenversie van de Centrale Eindtoets beschikbaar zal (blijven) stellen. Het is belangrijk dat de overheid, de private aanbieders en de scholen hierover heldere en werkbare afspraken maken.

3.3 Het college adviseert te zorgen voor heldere, werkbare afspraken met private aanbieders en onderwijsinstellingen, voor het geval zich een landelijke calamiteit voordoet.

4. Gevolgen regeldruk

In het voorstel is een regeldrukparagraaf opgenomen, maar de gevolgen voor de regeldruk zijn nog niet volledig in beeld gebracht. Het gaat om het volgende:

- Scholen moeten de procedure rondom het opstellen van het schooladvies inzichtelijk maken voor alle leerlingen en ouders door deze procedure in de schoolgids op te nemen. Deze verplichting leidt tot structurele regeldruk voor ouders, leerlingen en de po-scholen (opstellen van informatie en de communicatie daarover met elkaar). Daarbij moeten po-scholen de aangepaste procedures implementeren in hun

---

¹ <https://www.internetconsultatie.nl/doorstroomtoetsenpo>.

bedrijfsprocessen. Dit leidt tot (eenmalige) regeldruk in de vorm van aanpassingskosten. Voor leerlingen met een aangepast advies nemen de gevolgen voor de regeldruk naar verwachting af. Deze aspecten zijn nog niet benoemd in de regeldrukparagraaf.

- De bestaande procedure voor het plaatsen van leerlingen op vo-scholen moet eenmalig worden gewijzigd om aan te blijven sluiten bij de nieuwe wettelijke kaders. In de huidige situatie vinden de aanmeldingen plaats in twee rondes naar aanleiding van de bijgestelde schooladviezen. De vo-scholen krijgen in de toekomst alle aanmeldingen in één ronde binnen en daarmee ook alle gegevens. De verwachting is daarom dat de (structurele) lasten voor het vo dalen. De eenmalige regeldruk voor het wijzigen van de procedure en de verwachte structurele vermindering zijn nog niet volledig in beeld gebracht in de regeldrukparagraaf.
- Met het afschaffen van de Centrale Eindtoets moet circa de helft van de scholen overstappen op een toets van een private aanbieder. De regeldrukgevolgen hiervan zijn nog niet in beeld gebracht.
- De afschaffing van de Centrale Eindtoets moet tegelijkertijd zorgen voor een gelijk speelveld voor de private aanbieders van eindtoetsen. De bestaande subsidieregeling voor toetsen van private aanbieders wordt ten behoeve van de nieuwe stelselinrichting herzien. Het is de bedoeling dat er tegelijk met dit wetsvoorstel een nieuwe subsidieregeling in werking treedt. De eventuele gevolgen van de wetswijzigingen voor bedrijven zijn nog niet in beeld gebracht.
- Meer in het algemeen is er nog geen overzichtelijk beeld van de gevolgen voor de regeldruk voor met name de scholen. ATR adviseert dit mee te nemen bij de evaluatie van het wetsvoorstel.

4.1 Het college adviseert de bovengenoemde gevolgen voor de regeldruk kwalitatief en kwantitatief in beeld te brengen in de toelichting bij het wetsvoorstel, conform de Rijksbrede methodiek.²

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van de consultatieversie van dit voorstel:

Indienen nadat met de adviespunten rekening is gehouden

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris

---

² Zie https://www.kcwj.nl/sites/default/files/handboek_meting_regeldrukkosten_v_1-1-2018.pdf